

LIBERTATEA

Abonamentul:

„Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Arăștia” și „Bobitnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 6 luni, an 5 cor. — Pentru economiști: numai 6 cor. pe an.
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce s'au de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu s'au dau napoi.

Dripire căzăcească,

a celor mai însemnate drepturi cetățenești în Ungaria!

Volnicia lui Tisza n'are margini. Legea pentru el nu mai e lege, el „lege” e numai — voinea lui!

A aruncat afară din dietă peste 60 de deputați unguri koșutiști.

Deputatul Kovács a tras în dietă 3 focuri de revolver asupra lui Tisza! Dar nu l'a nimerit. Apoi s'a împușcat în cap.

Nici asta nu l'a trezit pe Tisza din nebunia sa. El merge cu volnicia căzăcească înainte!

Pildă de nerespectare a legilor!

Tisza pornit odată pe drumul absolutizmului cel tip adevărat căzăcesc muscălesc, — nu să oprește la calea jumătate. Precum în fiara sălbatecă după ce a văzut singele și a gustat din el, să aprinde mai tare pofta de singe, — așa acest om după ce a început călcarea legilor în picioare și vede că e „bine” așa, că faci »bravuri» de bagi în draci pe potrivnici, — par'că a căpătat pofta tot mai mare a călca ori ce lege și ori ce drept al soților sei deputați din sfatul țării!

Aproape pe toți i-a azvirlit cu poliția din dietă afară!

După ce Vineri în săptămîna trecută a făcut a treia oară această dare afară a deputaților din împotrivire, — unul din aceia, Kovács Gyula, și-a ieșit așa de mult din fire, că a intrat în sala de ședințe pe o ușe laterală, care nu era păzită de polițiști, și repezindu-se spre președintele Tisza,

a tras, din mijlocul salei, trei focuri de revolver asupra aceluia, dar fără a-l nimeri! Atunci întorcînd arma asupra sa, și-a tras un glonț în tâmplă (ochiul mort) și a căzut jos în un lac de singe!

Trană la atîta a împins Tisza prin volnicia sa patimile în oameni, acolo în jurul său, în dieta țării!

Sunt azi înșiși Ungurii să-

tui de »constituționalismul» unguresc (de domnia zisă în puterea legilor) de fapt de o domnie a pumnului celor dela putere, ce samănă cu dripirea Cazacilor ruși pe unde aceia trec sălbateci să facă »rînduială».

Am ajuns să auzim pe un deputat ungar strigînd în plînul dietei, că:

— „Mai bucuros sufăr absolutismul (domnia volnică, fără privire la legi) alui Francisc Iosif, decît alui Tisza István”!

Și vedem ziare maghiare de cele mai mari și altfel șoviniste (nesuferitoare a nimic ce e străin), ca »Pești Hirlap», scriind în fruntea numărului său dela 6 Iunie, că:

„...decît volnicia unui junker balcanic, — totuși mai bucuros am vrea absolutismul cîlt habsburgic (al familiei împărătești)!”

Care va să zică, cei mai neaoși și înflăcărați unguri, vin la gîndul, că decît să apese mai departe pumnul brutal și osos al unui om fără suflet ca Tisza István, asupra libertății țării — mai bine ar fi să vie o domnie absolutistică (cînd nu mai e dietă, nici să privește la lege, ci ce voește capul țării!), căci împăratul n'ar putea fi atît de brutal, de josnic, de hienă în faptele sale asupra supușilor sei, cum e ungarul Tisza, cu ungarul din jurul său!

Numai puține foi mai țin isonul și spun că »bine» face

ce face Tisza, — cele mai multe, cît de cît neatîrnătoare, cam 8 din 10, toate spun, că ceea-ce Tisza face, e: omorîrea ori-cărei vaze a legilor înseși, — căci dacă în dietă să dă așa pildă de călcare a legilor, — cine să mai aștepte dela ceilalți mici zbiri din țară să aibă mai mult respect pentru legi decît capul lor sufletesc dela Pesta?!

Dar să arătăm pe rînd, precum s'au perîndat, marile întîmplări de Vinerea trecută încoace.

*

După-ce Marți și Mercuri Tisza dase afară 46 de deputați koșutiști, scoțîndu-i nu numai din sala de ședințe, ci peste tot din casa dietei, — Joi fiind Joia verde n'a fost ședința, și lumea credea că doar ziua asta va aduce ceva liniște în suflete.

Aș! Par'că și mai multă îndrjire! Vineri dimineața toți deputații din împotrivire (koșutiști, justiști, populari și andrașiști) s'au adunat și s'au înțeles să meargă cu toții la ședința și să nu iasă din casa țării, unde i-au trimis cercurile alegătoare, decît, scoși cu puterea!

Tisza i-a lăsat să vină în sală. Apoi s'a ivit el! Cînd s'a arătat și a vrut să-și deschidă gura, din o sută și zece guri (atîta-s deputații din împotrivire la olaltă) izbucniră cele mai necruțătoare ocări spre fața lui:

— Afară de aici! Mișelule! Vinzătorule de țară! Omule de nimic! Cănel!

Și zeii de trimbiți începură a răsuna ascuțit, asurzitor, ca să împedece puțința de a să desbete în dietă vre-o lege, fiindcă ei nu recunosc că președintele acesta e ales pe lege și fiindcă a făcut atîtea fără delegi, că sub el nu vrea să lase luorare pacinică dietei! Cîte-o trimbiță era de cele de signal de automobil ce face gros-gros cu boul de beltă alta, subțire de-ți țiuie urechea; altele-s de cele de frăitări oătăneste, iar zeii de pumni băteau băncile și picioarele podelelei! — Era așa o larmă, încît gazetarii și unii deputați își astupară urechile, că nu o mai puteau suferi!

Tisza să puse la masă și începă a scrie ceva pe-o hîrtie: Soria cu numele pe deputații cari lărmuesc

Impedecînd ședința și cari până aci nu erau scriși și scoși, — și apoi ieșind afară, dete și lista asta ofițerului de poliție Pálvik, cu îndrumare să scoată pe toți cei scriși zilele trecute și acum și pe aceștia!

A intrat poliția în sală. A rugat frumos pe deputații scriși pe listă, să iasă de voe bună afară. Aș! Nici unul! Injurau pe Tisza, pe toți miniștri, pe lingăii și slugoii din „mun-ka-párt”, pe înșiși polițiștii cari împlinesc porunci nelegiuite!

Pálvik merge întîi la Justh, capul împotrivirii, și-l roagă să iasă. El nu iese, decît cînd îl apucă pandurii: opt polițiști îl împresoară și-l scot afară, ducîndu-l până la capul treptelor. Aci Justh să zmucește din mâinile lor și ei nu-l prind cu puterea, dar un căpitan de polițiști face un semn și să ivesc doi gendarmi, acești oameni cari apoi nu mai au nimic fin și gingaș ori cruțător în inima lor, și ei îl împing pe bătrînul bărbat politic, fost președinte al dietei, până afară în uliță, cu capul gol, și-l duc până departe naintea casei dietei, în fața statuei lui Andrásay!

Așa au făcut apoi pe rînd și cu ceilalți deputați, până la 64 de înși! Toți ies injurînd la dietă, la Tisza, la miniștri, la mamelucii din partidul lor, — cătrănire de nespus! Groful Károlyi a strigat spre Tisza:

— Tu, căne ordinar și de nimic! Om ticălos de rînd! Nu numai ca politic, ci și ca om ești — om de nimic!

Spre ministrul președinte Lukács, a strigat unul (Hederváry Lehel) — înșelătorule, celăule, mișelule!, iar altul (Khun Béla): Lukács e adevăratul mizerabil; iar un al treilea: Ce-i cu banii obștești? Ce-i cu tîlhăria cea dela loteria de classe?...

Și așa mai departe. Iar miniștri și mamelucii lor tac și înghit aceste pleznituri ce nu să prind de pielea obrazului lor gros!

— Tisza a mers în orbia sa până scorie pe listă pentru a fi scos din dietă și pe deputatul Kobek, care nici nu era în Pesta! Cînd l'a strigat ofițerul de poliție „să iasă afară”, Koșutiști să luau de cap de năcaz de atîta batjocură!

După ce a fost dați afară cei vre-o 64 deputați, mai rămînd abia 20 înși în sală, aceștia au ieșit și ei după ortacii lor, plin de solrbă și de venin, ocărînd cum

știau mai rău pe volnicii puterii și a zilei!

„Aceasta e moartea acestei dietei” strigau ei!

— „Aici nu mai e lege, nu mai e nimic sfânt nici drept! Asta-i mai rău ca sub cazații rusești!”

Cind și aceștia au eșit, — Tisza, care a stat afară până s'a îndeplinit porunca lui de scoatere, — a venit în sală și a deschis ședința bătându și joc de koșutiști și zicind că s' „lucruri copilărești” ce fac acești domni... Iși poștește apoi mamelucii la „lucru”...

Kovács.

Atunci de-odată răsare de prin o ușă lătralnică, deputatul Kovács Gyula, și înaintînd spre masa președintelui, strigă:

— Mai este aici un deputat din opoziție (impotrivire)!

Și atunci de-odată s'auze: puff! puff! puff! — *trei pușcături asupra mesei președintelui!* Tisza s'arise sus, alb în obraz ca varul, își duse o mână la cap, apoi să lăsase pe spate în scaunul de președinte. — De sus din loge să aude un țipet ascuțit: era nevasta lui Tisza care a sbierat moartă de frică!

Intr'aceea s'auze și a patra pușcătură și Kovács cade jos în o baltă de sînge: *își trăsese un glonț în cap*, în tîmpla dreaptă!

Mai mulți deputați tiszaiști sar la el și îl izbesc cu picioarele, cu pumnii, ca niște nebuni, până ce gazetarii strigă pe ei:

— Dar nu mai dați, că vedeți că s'a împușcat!

An fost chemați servitorii dietei și doctorul dietei și l'au luat pe Kovács, care aproape nu mai da semne de viață și l'au dus afară și i-au legat rana și l'au dus în un spital...

Iar Tisza, după ce și-a mai venit în fire și după-ce fusese sus la loge să-și liniștească nevasta, — a deschis ședința mai departe, spunînd că peste fapta lui Kovács trebuie să trecem ca peste fapta unui nebun!...

Și a pus îndată la dezbateri alte legi militare: despre honvezime, o lege de vre-o 400 de paragrafi, mare, grea, gingașă, — dar oine naiba să aibă pețtă a mai vorbi la ea: în două minute a declarat-o „primită” și în dezbateri peste tot (generală) și în cea pe paragrafi!

Cu altă lege tot așa! Una după alta. Nemestecate, nerumegate, cum veneau, așa le înghițau și ziceau că s' bune, is primite! Obligă țara!

*

— Același lucru Sîmbătă, același lucru Luni în săptămîna asta, același Marți: deputații n-au fost lăsați să vie în dietă, ei au încercat să impedeze dezbaterile până ce stau stările aceștia nelegnute, — Tisza i-a dat frumos afară! ca și cum ar zvîrli niște cerșitori ce-i intră în casa lui fără voia lui!

Luni numărul celor dați afară s'a urcat 18 înși! Justh de data asta s'a împotrivit de nou, până ce nu l'au apucat doi polițiști de mâni și doi de umeri și au început a trage de el și a-l împinge, — cînd apoi s'a lăsat scos și, oprindu-se în gangul (ambitul) dietei pe o bancă, a plîns, a plîns de jalea dietei, de rașinea în care vede scufundată această cea mai înaltă adunare a fruntașilor țării...

După Justh și oșialeții au dat dat de lucru polițiștilor nevinși să iasă de bună voie! Îndeosebi cei 18 numai azi scriși, s'au prins din greu cu polițiș!

Și pe toți apoi Tisza i-a oșindit prin votul mamelucilor săi, a fi 10—15—30 zile *opriți dela ședințele dietei!* Lui Justh i-au luat pe 45 de zile dreptul de a mai fi în dietă!

În felul acesta în 2—3 zile îi scoate pe toți deputații din împotrivire, și atunci, rămas numai el cu mamelucii săi, — poate face ori-ce fel de lege, orice fel de blăstămăție! Că nu va mai fi cine să-i stea împotrivă!

Acestea-s stările azi în minunata dietă din Pesta!

Ce zice lumea

de minunile din Pesta?

Lăsăm să urmeze părerile alor vre-o 4 ziare din cele mai mari și cu vază din Austria și Germania, asupra întîmplărilor din Ungaria. Iaca ce zic ele:

Ziarul „Zeit” din Viena spune: „Felul, cum Tisza purcede ca dieta patriei sale, scărîțează stima străinătății față de statul ungar și așezemintele sale, la treapta cea mai mică. Ușor să poate întîmpla că Tisza, care ca ieri să numea tată și mîntuitor al patriei sale, — ca mâne să fie văzut cu totul în altă lumină: în aceea de pustitor nu numai al dietei țării sale, ci și al armatei (pentru care zice că luptă).

„Neues Wiener Journal” zice că aceea ce Tisza face, e un astfel de atentat (atac ascuns, primejdios) și așa de ne-mai auzit în contra așezămîntului dietei, că aproape își lipsesc cuvintele destul de aspre care să-l numească! „Tisza ieri i-a tăiat gîtul dietei sale ungare...” rice sianul vienez.

„Frankfurter Zeitung” (Germania) zice că cele ce s'au întîmplat în dieta ungară, sunt fără păreche în istoria dietei. Întîmplările acestea sunt niște pete, ce nu să mai pot șterge de pe istoria dietei.

„Morgenpost”, mare ziar din Berlin, veștejînd purcederea lui Tisza, spune că acest om e tipul polițicilor fără suflet, brutali (duri, groblani, neciopliți) de cari, zice, să aștă în Ungaria cu dușina! Doar dieta în care s'au petrecut aceste lucruri, nu stă din trimișii poporului, ci a unei părți mici a cetățenilor!

Iar foile maghiare aproape toate, (cam 8 din 10) scriu foc contra lui Tisza și a păpușii de pae Lukács care îl urmează ca un copil prostuț pe stăpînul său îndrăcit. De pildă:

„Pesti Hirlep” arătînd cum să calca de obraznic legea în picioare și să nesocotește totul ce nu e după voința satrapului Tisza, zice că aci:

»Nu mai este nimic. Numai un dictator este, un guvern de umbră și o majoritate (tabăra munka-istă) cumpărată pe bani, pe care o ține la olaltă frica și spaima.

»Ce vrea încă dictatorul Ungariei, Tisza István? D'apoi dacă asta așa trebuie să mergă (prin dictatură), apoi decît absolutismul unui partid cumpărat pe banii, și decît volnicia unui junker (flușturat cutezător) balcanic, mai bine am vrea totuși absolutismul Habsburgilor culți!.. Și așa mai departe.

„Pesti Napló” vorbind de intrarea lui Tisza în dietă după ce înfi dă afară pe deputații neplăcuți lui, zice:

»Și cînd nici un deputat din împotrivire nu mai primejduște pe »aroul» partidului la putere, intră (în dietă) conducătorul cel bun de casa de nebuni și își face mendele!..

»Azi (în dietă) Tisza poruncește și rînduște în mijloc de baionete, după tipul țarilor muscăleștil

»Țara are azi un mare mort și națiunea varsă lacrimi: au gîtit constituția cea de o mie de ani a ei! Iar tîlharii de morminte, jăfuitorii de candavre (de morți), grohăle rîzători că au putut îndrepta mersul lucrurilor așa, ca să urmeze aceasta catastrofă (nenorocire potopitoare).

Iar „Magyarország”, „Népszava”, „Pesti Napló” și alte scriu și mai aspru, ea cu pene de foc! Scrierile lor atîta au supărat pe oăzaicul Tisza, că a dat poruncă, că mai mult nici Népszava, nici Magyarország nici Pesti Napló să nă să mai vindă pe la stațiile oăilor ferate, pe unde mii de oăltori le cumpărau și le ceteau cu setel! Ca mâne va opri și vinderea lor prin orașel — Au început adevă a oăloa și față de foile maghiare libertatea de viață a lor!

Adunări prin țară.

Kossutiștii au pus la cale un șir mare de adunări de protestare în țară. Ele să țin una după alta. Iar guvernul începe a fi și față de aceste adunări volnic, păcătos. Pe una la Zenta, a oprit-o. Se dă adevă de gustare și koșutiștilor din bunătațile pe care noi Români le cunoaștem așa de bine și de demult!

Kovács, preamărit.

Deputatul Kovács, care a pușcat asupra lui Tisza, capătă zilnic zeci și zeci de scrisori care îl felicită și-l preamăresc, și mulțime de bu-

chete de flori i-s'au trimis, de-plină odaia la spital de flori. Înaintea ușii dela odaia lui tot ambitul (gangul) e presărat cu flori! Ungurimea scribită de Tisza, îl săvește, pe Kovács ca pe un ero național care, cu jertfirea proprie vieți, a vrut să-și scape neamul de un tiran, — dar n'a avut noroc a nimeri.

Kovács e greu bolnav. Dar țîtul nu i-a atins creierul, ci s'a oprit aci în cap de-asupra ochilor! după ce i-a spart osul capului! poate să scape cu viață, dar să poate și să moară din rana grea ce o are.

Mai nou

Mai nou e, că acum deputații împotrivirii nu să mai pot nici apropia de dietă! De Marți s'a tras un cordon de soldați în jurul pieței dinaintea dietei, și deja acolo oprește pe deputații koșutiști, în stradă!

Casa dietei e împresurată de 3 batalioane de infanterie din armate de linie, 1 companie de honvezzi, și o mitrailleză (mașină de pușcat, care cînd îi dă drumul singură împroacă în jurul ei gloanțele un batalion, zboară din ea gloanțele în jur ca grîul din mîna sămănătorului)!

Afară de asta 200 gendarmi pe destri, 500 panduri pedestri și patru plutoane (țuguri) de panduri călare.

Cu baionetele pe pușcă închii în șiruri duple, apropierea de casa dietei. Numai o intrare e. Toți deputații trebuie să se dee jos din trăsuri ori automobile naintea cordonului și pe jos să treacă spre casa dietei.

Numai Tisza Pista se »extrawurt”, pe el îl lasă să treacă outrăsura prin cordon până la treptele dela intrarea în dietă!.. El merge tot cu nevastă-sa și cu fratele său (deputat și el), urmat de o trăsură de polițiști cari îl gardează.

La cordon pe toți deputații pușca pe listă de Tisza: 80 înși, îi oprește de a să apropia de casa ferii și numai mamelucii sunt lăsați să intre!

Așa-i mai comod. Tisza, rămas în casa țării numai cu oăpăii și lingăii din tabera sa, Farkas Pálsei, — face acum ce vrea!

Mare ticăloșie!

Știri frumoase din România.

Statua lui Cuza-Vodă.

Dumineca trecută au avut loc la Iași sărbări naționale mari: S'a desvălit statua, chipul turnat în bronz, al celui dintii Domn al României de azi, cînd s'au contopit în una cele două țări surori Moldova cu Muntenia.

Neamul recunoscător i-a și dicat acum un mare monument în Piața-Unirii din Iași — chipul monumentului îl vor aduce în un număr apropiat a „Foi Interesante”

La desvălire a fost de față toată floarea țării în frunte cu însuși Regele, cu Metropoliții.

Ministrii, învățații, și popor ne-numărat.

S'a slujit o sfință slujbă, apoi căzind pinzele ce copereau monumentul, lumea a izbucnit în urale de bucurie la vederea chipului celui dintii și mare Domn al Țării, — iar potolindu-să valurile de însuflețire, s'au ținut vorbiriile de închinare pomnării Domnului sărbătorit.

Insuși Regele Carol a sălutat memoria lui Cuza-Vodă spunind că: Domnitorul Cuza a avut gloria de a-și lega numele de marele fapt al Unirii celor două țări într-una și a pune temelii tari statului român modern de azi.

„*Intiul Rege al României* — zice Maestatea Sa — își indeplinește sfință datorie către *intiul Domnitor al țărilor surori unite*, aducind în fața acestui monument prinosul de cinste ce să cuvine memoriei lui Cuza Vodă, care va rămânea pururea neștearsă în amintirea poporului!”

Frumoasa închinare a Regelui în fața statuei înaintașului său, a fost primită cu nesfârșite urale și strigăte să trăiască!

Au rostit încă patriotice vorbiri Metropolitul Moldovei Pimen, dl Grigore Ghica, cel care a pornit mișcarea de adunare de danii pentru acest Monument, apoi dnii Dăscălescu, A. D. Xenopol, N. Iorga, C. C. Arion.

Sărbarea a decurs plină de însuflețire națională. Au urmat sărbări felurite și frumoase.

Interesant e, că printre miniștri Țării în fața cărora s'a făcut dezvălirea monumentului, e și cumnatul fostului Domn, dl Th. Rosetti, ministru de finanțe.

*

Faptul grăitor al Prințului Carol.

— *Cursurile de vară*, cu prelegeri dela universitate, să urmează și astan la Vălenii-de-Munte, — e un fel de Universitate liberă, pentru cultura celor setoși de învățatură înaltă. Sunt cursuri puse la cale și patronate de învățatul profesor universitar Nicolae Iorga, care dimpreună cu alți șoți profesori, țin prelegeri libere și învățate, primind la ele pe orișicine, care are plăcere a le asculta.

Cursurile, care să încep la 1 Iulie, — vor fi astan onorate prin ființa de față la deschiderea lor, a *Principelui Carol*, acest tinăr vlăstar al familiei Domnitoare române, care mă interesează așa de viu de tot ce e bun și frumos și de ori-ce portie sănătoasă culturală în Țară.

Prin ființa sa de față, cumintele nepot de Rege, și in-

suși viitor Rege, — par'că vrea să arate la mii și mii de tineri și bărbați din Țară, că: *unde le e locul în timpul verii!* Nu numai la petreceri și desfătări risipitoare, pe la cele băi de prin străinătate, ci aci, la loc ce și desfătează și înalță sufletul, și e și o economie națională!

Din străinătate.

China — pe căi civilizate.

După-ce și-au înlăturat din calea civilizației buturuga bătrână și îndărătnică, pe care o aveau în familia domnitoare, — Chinezii își prefac statul și conducerea lui după chip cu totul modern, ca în Europa și America. Și bucuria țării că a scăpat de buturuga bătrână împăratească și că să vede pornită pe o cale ce o va duce la strălucire nouă și putere, e așa de mare, că pe cel care a fost sufletul mișcării pentru lăpădarea formei vechi de ocirmuire a uriașei împărății și primirea unei forme nouă, mai ouminți, — dieta Chinei la propunerea Președintelui și întiului ministru, i-a votat un dar național de 400.000 coroane și încă an de an, cit va trăi, cite 200.000 cor. pentru slujba mare ce a făcut și ce mai face spre înălțarea patriei sale.

În acelaș timp dieta a votat legea, prin care pe miniștri și-i plătește și China în chip Europeanesc, anume cu cite 2500 cor. pe lună (30.000 cor. pe an).

Războiul.

Știri din 10 Iunie venite din Roma, vestesc, că în Tripolitania a fost zilele astea o luptă mare între armatele Italiene și cele Turcești, sfirșită lupta cu deplina biruință a Italianilor!

Italianii au voit să cuprindă pozițiile cari stăpinesc oaza Zamzur și în acest scop au pornit în 10 Iunie un atac asupra acelor locuri ținute de Turci și Arabi. Au plecat asupra lor 14 batalioane de infanterie (trei regimente) mai multe baterii (companii) de tunuri și un escadron de călărași.

Lupta s'a pornit dimineața pe răcoare la 5 ciasuri și a ținut până la 1 după amiaz, dându-se repetite atacuri cu baioneta, prin cari Italianii au alungat pe Turci din locurile lor întărite, din șanțurile scutitoare!

Din ce s'a aflat prin șanțurile cucerite, să vede că Turcii au pierdut cam o mie de oameni în acea zi, afară de răniții ce și-or fi tras cu sine înapoi. Italianii au pierdut: 1

oșter mort, 8 raniți, 19 soldați omoriți și 182 răniți, 10 ascari morți și 70 răniți.

Prin cucerirea orașului Zamzur, din oaza cu același nume, care e la vre-o 15 kilometri dela orașul Tripolis, tot aproape de țărmul mării, — Italianii au cuprins un însemnat drum prin care trec caravanele (călătorii cu cămile) ce vin din Tunis spre Tripolis, — și acest drum li-i tare prețios Turcilor și Arabilor. Vor avea însă de data multe lupte încă, până să cuprindă întreg drumul și încolo în țară. Să vede însă că Turcii-s mai slabi, și dacă nu li-i cucerită încă țara deplin, e, că Italianilor le e prea necunoscut lăuntru ei și greu de înaintat din lipsă de apă, — că sunt tot locuri pustii, cu bănoi nemărginite de nisip arzător, — și-ți trebuiesc 2—3 zile de marș pân' să dai iară de cite-o „oază“ (ostrov cu viață și verdeață).

Correspondență.

Bucuria unui examen la sate.

Dle Redactor! Au trecut 7 ani de zile dela norocoasa alegere a harnicei învățătoare Elisa Crișan în comuna noastră Răhău, lipsită până atunci de o învățătoare, care — pe lângă studiile obligatoare, să ne învețe fetițele și una din cele mai folositoare îndelniciri casnice: *lucrul de mână*. — De-o vreme încoace avem și această bucurie. Dantetele și cusăturile frumoase înșirate an de an pe păreții curați ai salei de învățămînt, sunt atîtea dovezi de isteță și stăruitoare muncă desfășurată în tăcerea zidurilor școlare. — Examenul din acest an însă pare a fi în trecut cu mult așteptările sâtenilor noștri. Sala fu de astădată frumos împodobită cu fel și fel de dantele broderii și cusături lucrate de mâinile hărnicuțe ale tinerelor eleve. Te simțiai ca într'o mică espoziție în care privitorul nu poate trece dela un obiect la altul fără a-și arăta plăcerea în fața drăgălașelor podoabe.

Îți era mai mare dragul să vezi cum părinții elevelor căutau înduioșați după lucrurile de mână ale copilelor lor fiind fericiți a le vedea și mulțumiți că și-au ales pe această conștientioasă învățătoare.

Dar pe cit de bogată s'a arătat roada lucrului de mână, tot pe atît de strălucit a fost examenul din celelalte obiecte. Ți-era mai mare dragul s'ascuți răspunsurile acurate ale micilor „oșteni fără nume“ de mai tirziu. Toți au rămas deplin mulțumiți cu sporul arătat la examen. Dl protopop conducător l-a lăudat după cuviință!

Așa-i acolo unde școala confesională română e bine condusă. Ea aduce multe bucurii și folos neprețuit poporului ce-o susține!

G. G. econom.

Năcazuri dela sate.

Un frate țăran, abonent al foii noastre, din Zam, ne scrie printre altele:

„Nu de mult s'a scris și prin foi despre pornirile bune ce s'au

inceput în comuna noastră prin lucrarea zelosului nostru învățător și a dlui preot. Sunt toate adevărate cele ce vi s'au scris, și noi toți locitorii români ai acestei comune fruntașe, ar trebui să ne bucurăm din tot sufletul că ne-a dat Dzeu oameni cu inimă pentru popor, care să pun pe lucru întru zidirea lui. Că pe multe locuri li caută și-i dorește poporul, și nu-i are.

Totuș, lucru urît, nici această lucrare bună, nu e prețuită cum să cade de unii oameni ce să zic și ei fi ai poporului nostru. Să află totuși în poporul nostru coade de topor, cari și contra acestor bune porniri olevetesc, oircotesc, aștă pe unii alții să nu le urmeze, umbliă pe lângă membrii Reuniunii femeilor să-i facă să iasă din acea Reuniune, să nu mai deie birul cel mare de un ou la săptămîină, din care Reuniunea își adună niște bănișori pe care li folosește tot pentru binele tuturor, — ba merg în răutatea lor până a pîri Reuniunea și pe conducătorii ei și lucrarea frumoasă a corurilor, pe la notarul și pe la alți streini, spunînd despre ele minciuni și răutăți. Și unde își propovedesc acești nenorociți „evangelia“ lor? Unde aiurea dacă nu în orișmă, unde să duc și zac și Dumineca în vremea slujbei Dzeești, și pe cînd alți oameni și creștini să roagă supuși și eucer-nicii lui Dzeu, să-i ajute, și să-i treacă mai ușor prin năcazurile și ispitele acestei vieți, — ei înjură la preot, la învățător și la toți oștii cu ei împreună lucrează lucrurile bune și plăcute. Indeamnă pe cei de o pănură cu ei a nu mai plăti nici preotului, nici învățătorului ce li-să cade, — și altele.

Și ni să scrie că unul din acești viteji ai orișmei, e om ce să ține cărturar în sat, că cetește și el foi (cînd le ia împrumut dela alții, că el însuși nu le ține).

Bunul nostru scriitor nu vrea să-i numească cu numele pe cei cari fac aceste lucruri contrare bunului mers și înfloririi stărilor noastre românești din Zam. Fie și așa. Dar nu e rău să fie în viitor arătați în fața lumii și cu numele, ca să-i știe și prin vecini și pe unde vor umbli, ce oameni mi-s acești apostoli ai răului.

Încolo noi rugăm pe toți frații noștri cu judecată sănătoasă și cu inimă nestricate, din Zam și de pe aiurea unde o fi ca în Zam (și pe multe locuri e așa!), — să nu deie nimic pe astfel de eroi ai stricăciunii și pe cuvintele lor, ci tocmai pentru această purtare a lor, să fie ei priviți ca niște farisei și vameși păcătoși, eu cari a sta în ori-ce atingere să fie o rușine pentru tot omul se să prețuește.

Drept are fratele care ne trimite știrile de mai sus: Pe aiurea astfel de oameni harnici sunt căutați, și multe sate de i-ar avea, mult ar da pe ei, iar o samă de oameni din Zam, nu știu cum le-ar face mai multe zile negre și i-ar desgusta dela lucrarea lor frumoasă.

Doamne, de ce trimiți atîtea duri rele asupra acestui neam?

Voi cei cu suflet bun însă, înălțați-vă cu judecata voastră peste astfel de smuțări a celor proști și cu sufletul pe dos, — și până aveți între voi un om ori doi de muncă, dați-le tot ajutorul, ca la bine, la rod strălucit să ducă munca lor.

UNELE—ALTELE

Proces asupra cărții răposatului I. Russu-Șirianu.

Cetitorii noștri își vor fi aducând, cei mai mulți, aminte de faptul, că fostul redactor al »Tribunei« I. Russu-Șirianu a scris o carte »Iobăgia«, în care arăta stările popoarelor și în deosebi a poporului român în vremile negrei Iobăgii. Căci cunoscând noi acele veacuri de groaznică umilire a poporului nostru prin clasa nemeșilor cari de cari mai mișei, — vom înțelege mai ușor și starea de »zi a poporului nostru, rămas cu atât mai înzolat, cu cât a trăit pe locuri unde Iobăgia a fost mai cumplită. Veacurile acelea au făcut pe bietul Român să fie așa de fricos, desnădăjduit de soartea sa, puțin crezător în un viitor mai bun! Căci el, săracul, atita a suferit, încât a intrat în singele lui simțămîntul, că el nici nu e născut pe această lume decât ca să fie supus, sclav, să se trască naintea atotputernicului domn și să tacă!... Cînd noi azi îi spunem că s'au schimbat vremile, că azi numai el bărbat să fie, să *voiască*, și poate repede ajunge adevărat *domn* peste coprinsurile ce le locuiește, — nici nu ne credem, și merge mai departe cu capul plecat în pămînt!...

În nopțile aceluia groaznic trecut a voit I. Russu-Șirianu să ducă pe cetitor să privească cu lumina judecății de azi în mână, prin cartea sa. Și, ciudat, pe urmașii nemeșilor de pe vremuri, pe domnii zilelor noastre, i-a supărat și aceea, că de ce el vrea să pună în mână cetitorilor români o oglindă a vremilor apuse și a isprăvilor nemeșilor lor!.

Și i-au făcut proces de presă (pîră pentru tipărire). Dar bietul Russu s'a bolnăvit greu înainte de pertractare, și s'a retras, bolnav, în România, unde nu peste mult a și murit.

Ci patrioții noștri nu-s mulțumiți cu atita, că scriitorul cărții a trecut pe alte plajuri unde nici procurorii unguri nu mai au putere, — ci s'au pus și au luat în urmărire *tipografia* în care s'a tipărit cartea: Tipografia episcopiei gr.-or. române din Arad. Dl. Cornel Lazar, răspunzător pentru tipografie, — a fost pus sub acuză și în 8 Iunie s'a început pertractarea contra lui și asupra cărții, înaintea curții cu jurați din Oradea-mare. Acuzatul e apărat de dl. adv. Dr. C. Lazar. Procesul ține mai multe zile, trebuind citită și controlată traducerea în ungurește a cărții.

Gazetarul român e prigonit de procurorii unguri și în groapă, iar dacă lui n'au ce-i mai face, — apucă pe altul din preajma tipografiei macar, care i-a tipărit lucrarea!...

Libertatea culturală a femeilor în Rusia.

În dieta (Duma) Rusiei s'a debătut săptămîna trecută un plan de lege, în înțelesul cărui, să dă

voe și femeilor a învăța drepturile (jura) și apoi să poată fi și ele apărătoare, advocate, naintea judecătorilor și tribunalelor.

Pe alte cariere, de pildă ca profesoare și medici, e plin de femei. Ele cercetează universitățile (școlile cele mai înalte) în număr mare. Dar advocate pîn'acum nu puteau fi. Mai lăsar ca la noi!

Din năcazurile noastre.

O întimplare ne-a făcut cunoscut un lucru, pe care altfel nici nu l'am fi bănuțit.

Foia »Libertatea« mergea în Brad, la adresa »Casino« — Brad. De-odată vedem că banii de abonament pentru Casino din Brad, vin sub numirea de »Polgári olvasókör«. Crezînd că sunt banii dela aceeași »Casino« care își zice acum așa, administrația noastră a trimis foia tot numai pe adresa veche. Vine o reclamă, schimbăm adresa și punem dară numele nou peste cel dela Casino. Atunci reclamă »Casino« că ei nu-i merge foial!

Am făcut atunci întrebare la un cunoscut, că cei asta? Sunt în Bradul cel românesc două casine ungurești ori numai una, că ne zăpăcesc reclamele puțin lămrîte ale lor?

Și iaca ce ni-s'a răspuns:

»Da. În Brad sunt două casine ungurești, și mai nou, este și una românească, la care însă umblăm numai tare puțin. Din cele două ungurești, una e a meseriașilor, »Polgári olvasókör« și alta a »domnilor«, »Casino«. Amîndouă au »Libertatea«, căci amîndouă sunt împetrișate cu Români. A noastră cea neamestecată, abia o poate duce, din lipsa de sprijin!...«

Iaca un lucru pe care nu-l știam, dar nici nu-l credeam cu puțință. În românescul Brad, inima Zaranului, care ne fu pe vremuri cel mai românesc colț de țară în toate arătările vieții sale, să alba Ungurii două casine și să le meargă bine, iar Români noștri una, și aceea să tîngească! — Asta ar fi pentru unii cuvînt că să desnădăjduim de »puterea de viață« a nației noastre și de viitorul ei.

Noi însă credem că nu acesta e felul cel drept de judecată. Ci altul.

Tocmai faptul, că mănunchiul de Unguri cuibăriți în Brad, ca de-regători, ca meseriași și ca neguțători, așa de tare să alipesce unii de alții și să încălzesc pentru așezămintele lor de cultură, de învățătură, de luminare, precum vedem că o fac, ba umblă să tragă și dintre Români pe cît mai mulți în șirul casinelor lor unde să audă vorba ungurească și să cetească gazetele ungurești, — avem s'o scoatem la iveală ca o pildă, din care să învețe și Români noștri a-și iubi așa așezămintele lor, limba lor, cultura lor, cartea și gazetele lor! Și să se întrepună și ei pentru ele, așa cum acela pentru ale lor să întrepun!

Și încă ceva să învețe Români noștri și din Brad și de pe aiurea:

că lucru mare și de nespusă însămnătate e pentru viața unui neam, ca fiul lui să îmbrățișeze în număr cît mai mare meseriile și negoțul! Uite, Ungurii decînd au înțeles folosul acestui lucrul. Al lor copii să dau cu mîile la meserii și negoț și apoi să așerză printre Români cei neprețuitori de ele, și după meserii, nu numai că dăc un traiu bun, dar uite te strălmțorează și pe teren cultural și fac și s'ujbă politică națională neamului lor și te fac de rușine ținîndu-ți și în Brad o casină de meseriași deosebită, — pe cînd după dreptate în Brad n'ar fi iertat să fie meseriași străini doar de sămîntă! Că de pe cine amaru lor să trăiască, dacă Români ar avea *măestri români* și i-ar sprigini din toate puterile *numai pe aceia?*

Atunci ar fi în Brad lucru întors: Ar avea Români două casine: una a »domnilor« și alta a »meseriașilor«, și știrile din Brad ar trebui să scoată la iveală *puterea românească* ca plătind biruitoare peste ori-ce sfortare streină — și nu cum, durere, azi să poate spune.

Nu trebuie însă desnădăjduit. Nici e bine a să căuta că cine e de vină că de atita vreme s'a lucrât prea puțin pentru înălțarea românismului peste ori-ce înflorire a străinismului în Brad, — ci cel puțin acum, cînd streinii scot ochii cu sporul și înaintarea lor în toate: să ne trezim din nepăsarea ori tîndălia trecutului, și *punîndu-ne pe lucru cu toții, să dăm un repede avînt Românismului în Brad*: sprigînd înmulțirea meseriilor și negoțului românesc și a tot ce poate însemna un pas de înălțare românească, culturală, economică, socială, și de toate!

Să nu desnădăjduim, ci să ne încordăm ca să cucerim! Iar din ce e strein să ne retragem și să ne ferim!

Din țara dolarilor.

— Societățile Românești. —

Luînd și ai noștri pildă dela Slovaci, au început să înființeze în feluritele orașe Societăți (Insoțiri) de binefacere. Cea dintîi s'a înființat la Cleveland, numîndu-se »Societatea Română Carpatină«, — iar acesteia îi urmară altele, încoț astăzi, după 10 ani, Români din America au la vre-o 80 de societăți de binefacere.

La început aceste societăți își aflau cu greu membri și sprijin, dar astăzi au prins și ai noștri să priceapă rostul acestor binefăcătoare așezăminte. Membrii alegeau un comitet, plăteau 50 de centime (o jumătate de dolar) la lună, ca taxă, iar din banii adunați, dacă să bolnăvea cutare membru, primea ajutor de 4 dolari (vre-o 20 coroane) la săptămîna, leacuri și medic (doctor), — iar dacă muria un membru, tovarășii îi petreceau la groapă și societatea plătea cheltuelile îngropării, cam 70 dolari. — Să înțelege, și acest mic început era bine

primit de săracii noștri frați străinați.

Trecînd însă anii, au văzut și ai noștri că alte societăți dau ajutoare mai mari, să întăresc ținîndu-se între ele, prin urmare s'au făcut pregătiri, ca să se unească și societățile Românești. Începutul a fost greu. Așa primară cinci societăți îndatorirea de a munci după un plan pe o formă și o conduce din o mână, dela un loc, din centru. Au trecut ani de-arta pînă ce s'au îndemnat și alte societăți să intre în »Uniune«, — chiar pînă astăzi aproape jumătate din Societăți, n'au intrat în marea lor tovarășie, în »Uniune«.

Scopul Societăților și binele ce zace în unirea puterilor, a fost însă mai mare decît ca să poată fi nimicîit prin neînțelegeri dintre însăși societățile, ori dintre frații noștri de acolo peste tot. Deși mai încetîșor, totuși Uniunea a înaintat și avem nădejde că își va putea împlini tot mai bine chemarea. Astăzi taxa membrilor este 50 de centime pentru Societate și 25 centime pentru »Uniune«. În schimb membrul primește acum 5 dolari la săptămîna dacă e bolnav (în loc de 4 ca mai înainte), iar dacă rămîne schilav, primește 250 dolari, și dacă moare e îngropat și urmașii primesc tot 250 dolari.

Cînd s'ar sporî numărul membrilor, ar fi și mai bine, că s'ar putea ridica și suma despăgubirilor.

Darere însă, că sunt orașe mari cu oțeva mii de Români și totuși în ele societatea de acolo nu are mai mulți ca 30 membri.

Dintre Societăți, care are mai mulți membri, are 150—180, dar sunt și de acele cari abia au 15 membri. Și aici vina e numai a celor ce nu-s membri la Societăți, că stau nepăsători față de Societate care așa de frumos binele îi vrea, asigurîndu-l pentru întimplare de nenorocire ce poate ajunge pe ori-și-cine. Nu ar fi rău, ca oamenii noștri să fie sfătuiți și îndemnați încă de aici de acasă, ca mergînd la America, să se înscrie *negreșit în cutareva Societate*, în care le e mai aproape. Scopul acestor rînduri chiar acesta e! Astăzi numărul tuturor membrilor din Uniune poate că ajunge la suma de 1500, — știm însă că în America trăiesc peste 150.000 de Români. Vedem prin urmare că abia pricepe unul la sută rostul și însemnătatea societăților! De aceea fiindcă încă mulți să duc, noi le dăm chiar de aici sfatul să meargă cu hotărîrea de a intra în o Societate de acestea. Membrii societăților primesc oțte o cocardă națională, ca să o poarte la petreceri și întruniri, iar societățile au aproape toate oțte un drapel (steag), național și unii American. Aceste au costat unele multe părăle. De pildă, steagul național al unei societăți din Canton, Ohio, a costat 2000 coroane — iar celelalte care cu oțt s'an hotărît. Ar putea zice unul și altul, că e cam mult, e lux, aproape risipă să dai atita pentru un steag. Așa să pare. Dar noi aflăm tîlcul acestor lucruri în aceea, că Români noștri oprîți aici a oasă a purta pînă și o pantilionță tricolor, în palărie ori în păr ori la brîu, — cînd să vadă acolo la liber și vadă acolo își pot face și steag oțt de frumos le-o plăcea, așa îi însuflețește acest lucru: să-și vadă filfăind steagul frumos românesc, că își fac oțte unul care să le stîmpere sufletul și pentru oțt au răbdat setea

de a-l vedea aici acasă! Și cheltnesc ori cît pentru el, de dragul lui! — În unele orașe sunt cîte două, trei, patru, ba și cinci societăți Românești. Asta nu e bine, ci bine ar fi să fie numai una, însă puternică! — S'ar cruța și cu drapelele, avînd numai unul.

Dar, în sfîrșit, aflavom oare în lume ceva întocmire omenească, unde să nu fie și ceva ce lasă de dorit?

Să se bucurem și de cît avem să nădăjduim că viitorul ne va da așa să ne ferim de grașeli.

Privind scopul măreț al societăților din America, trebuie să îndemnăm pe frații de acolo să stăruiască pe lîngă toți, ca numărul membrilor să ajungă cel puțin la 10 mii, — iar pe cei de aici, că îndată ce ajung acolo la rost, să intre în ele.

Să se încerce apoi toate mijloacele pacifice, ca în orașele unde sunt mai multe societăți, aceste să se uniască, formînd o singură societate mare, puternică. Iar ca un scop nobil și bun, societățile să se gîndească de acum înainte la înființarea de biblioteci în localul lor și la rînduirea unor sale pentru cetii, unde să se afie ziare și reviste, foi de tot felul. Astfel societățile noastre vor ajunge la treapta pe care stau societățile Slovacilor.

Avînd membri mulți, avînd biblioteci și sale de cetit, ar lipsi numai atît, ca suma despăgubirilor pentru cei nenorociți, să se ridice și ea, după cît vor în-gădul puterile de atunci ale Societăților și „Uniunii”, iar după-ace și acest scop va fi ajuns, societățile noastre de acolo să-și îndrepte privirea și spre frații rămași acasă, spre școalele și bisericile lor primădinite tot mai mult, și să se aungă poate o taxă mică la plata de membru, pentru a fi vărsată în un fond-cultural din care să de dee ajutoare, după pilda Slovacilor, — așezămintelor bune de acasă. Asta înse ca un scop mai depărtat. Până atunci, până să pui taxă anume, nu ar fi, poate, rău dacă din centru, de la Uniune, s'ar trimite societăților niște cutioare închise, care să se așeze în localul societății, în cari membri ce trec pe acolo în treburi, să poată pune un ban ori doi, după plăcerea și tragerea lor de inimă. — Să se scrie pe aceste cutioare cuvintele: „Pentru biserică și neam”. Bani astfel adunați să se administreze separat și să serviască de temelie unui fond național cultural!

Dorim ca Societățile românești din America să aibă noroc de bunăînțelegere și de sprijinul tuturor, pentru împlinirea acestor mărețe scopuri creștinești și românești!

V. E. Moldovan.

6 săptămîni

dăm foile noastre de cînte, tuturor acelor cari intră ca abonați noi pe jumătatea a doua a anului de față!

Anume: Cel cari n'au folle noastre și ne trimit plata pe jumătatea a doua a anului, le capătă de acum începînd, deși până la 1 Iulie v. mai sunt 6 săptămîni. În acest timp le merg folle în cînte și plata li să so-coate pe jumătatea a doua a anului. Prețuri: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și cu foala de glume „Bobirnacl” — 3 cor., fără foala de glume: 2 cor. 50 fil.

Rugăm vestiți asta la toți cetitorii de fol din comună!

NOUȚĂȚI

Zaharie Bârsan și doamna printre noi.

Avem plăcerea a vesti publicul nostru iubitor de teatru, căra avea în curînd iarăși bucuria a putea gusta cîteva producții teatrale cu adevărat măestre, în stare a-ți umplea sufletul de mulțumire.

Di Zaharie Bârsan și dna Olimpia, artiștii atît de lubiți și prețuiți de noi de toți, — fac săptămîinile viitoare un nou turneu artistic prin Ardeal, Ungaria și Bănat, jucînd o piesă mai mare, în 3 acte, comedia: „Dragoste adevărată” de R. Bracco. Au de gînd să joace în în 18 orașe mai bogate în Români, și anume în următoarele locuri și la datele ce arătăm:

In Făgăraș:	Dum. 3/16 Iunie
„ Sibiu:	Luni 4/17
„ Blaj:	Marți, Merc. 18, 19 Iunie n.
„ Săllște:	Joi 20 " "
„ Mercurea:	Vineri 21 " "
„ Sebeșul-săs:	Sămb. 22 " "
„ Alba-Iulia:	Dumin. 23 " "
„ Abrud:	Luni 24 " "
„ Brad:	Marți 25 " "
„ Orăștie:	Mercuri 26 " "
„ Hașeg:	Joi 27 " "
„ Caransebeș:	Vineri, Sămb. 28, 29 " "
„ Lugoj:	Duminică 30 " "
„ Lipova:	Marți 2 Iulie n.
„ Beiuș:	Joi 4 " "
„ Reșița:	Sămbătă 6 " "
„ Bocșa-mont.:	Dum. 7 " "
„ Oravița:	Luni, Marți 8, 9 " "

Di Zah. Bârsan ne vestește, că aceste zile sunt așa împărțite în planul dsale de călătorie printre noi și după timpul cîții stă la îndemână în acest scop, — încît o schimbare în ele nu mai poate face, și roșgă pe toți bunii Români din orașele înșirate mai sus, a-și tocni așa lucrurile, ca ziua aci arătată, să-i fie rezervată producției dsale. Noi credem că aceasta i-o vor face cu toții cu plăcere peste tot locul. De ar fi plănuită altă petrecere ori producție locală pe acea zi, — să poate amîna, făcînd loc producției cu adevărat măestre a artiștilor noștri numiți.

O observare numai: Di Bârsan pe cît ne înveselește vestindu-ne că vine iar să ne procure cîte o sară prețioasă, — pe atît ne întristează cînd, în același timp, ne vestește, că — acesta va fi cel din urmă turneu pe care li mai face printre noi...

Nu cunoaștem temeuriile cari Par îndemna pe di Bârsan a veni acum de cea mai din urmă dată printre noi. Ne atinge însă foarte neplăcut acest aviz al dsale, și tare mult dorim ca el să nu fie cel din urmă cuvînt al dlui Bârsan, ci să ne asculte rugămîntea: Să nu dea și dsa uitării săracul nostru Ardeal din care și dsa s'a ridicat, nici dragul Bănat și părțile ungu-rene bogate în Români, ci să urmeze cu aceste turneuri până l'o ținea Dzeu cu sănătate, să-l vedem venînd printre noi și colo cînd va

fi bătrîn, atunci să-l prăznuim ca pe un credincios preot al artel și culturei naționale răsplîdite o viață întregă printre noi! De o încetare a turneelor dsale, nici să auzim nu voim!

Din potrivă, noi am dori ceva nou: Di Bârsan să dea voe în viitor orașelor mai bogate în Români, a să înștiința care pe cîte zile li petrește? Căci ar fi multe locuri unde i-s'ar asigura un șir de 3—4 seri, nu tot numai cîte una singură. Să ne dea privilegiu a ne arăta și noi puterile de a susține teatru macar de cîteva zile, și noi să-i dăm privilegiu a veni și a juca piese felurite, printre cari și unele mai mari, mai grele.

Asta am dori o noi, nu o încetarea și a puținului ce ni să dă!

Cununie. Dșoara Hortensia Buda și di Dr. Desideriu Füllepp, adv. Hunedoara, cununăți.

Oftica (boala uscată) în armate. O jalnică statistică (numărătoare) scoate la iveală un medic învățat, care a urmărit pustiriile ce le face oftica (boala de pept) în armatele feluritelor țări, — după dările de samă oficioase a medicilor acelor armate. Iacă în ce măsură să potop în vremea slujirii la cătane, feciorii, de această nemiluită boală.

În Italia, Bavaria și Germania să bolnăvesc oam 2 la sută (2%) din soldați de boală uscată.

În Anglia 2½ la sută (sau dintre 1000 de soldați 25 înși).

În Rusia și Austro-ungaria oam 4 la sută.

În Belgia și România oam 5 la sută.

În Franca aprcape 7 la sută.

În Spania peste 7 la sută.

Iaca o arătare statistică tare jalnică și în unele părți ale ei de neînțeles. Cum poate Franca să stee așa de rău în privința asta? Tîcul e numai unul: În Franca a străbătut prea adînc nșrătatea morală, în popor! Stricăciunea e prea mare. Bărbați și femei își cruță prea puțin sănătatea, că nu-i mai oprește nici credința cea dreaptă, temerea de Dzeu. Să întreo a trăi în fărădelegi de tineri, — și apoi Dzeu cel prea drept și răsplătitor al binelui și al răului după dreptate: le trimite urmările nefcun-giurate ale păcatelor, între cari una e și această cumplită boală!

Telegrafia fără sîrmă, vesti-toare de furtună. Mari lucruri descopere Dzeu oamenilor într'una prin desvăilirile cele mai nouă a științei. Insuși faptul că au ajuns oamenii a telegrafa din un loc într'altul fără sîrmă (fără legăturile de drot între stațiile, postele, de telegrafat), e o minune mare! Iar acum un învățat francez a descoperit ceva nou: că mașinile de telegrafat fără sîrmă, sunt așa de simțitoare față de undele și miș-cările aerului, încît ele își vestesc

și alte lucruri în afară de telegramele ce le-ar veni Anume: Îți spun înainte că colo ori colo este furtună și furtuna aceea vine oare ea spre tine ori să depărtează? Cu cît furtuna să apropie mai tare, aparatul (mașinăria) dă semne mai vii despre ea, cu cît să depărtează, le dă mai slabe. Și ci-că simte furtuna la depărtare de cinci sute de kilometri.

Iar fiindcă furtuna, care, precum să știe, înaintează încet prin văzduh, străbate 500 kilometri în timp de 12 cîsuri, de aci reese, că aparatul telegrafiei își dă de știre cu 12 cîsuri înainte că vei avea furtună!

Din Găureni (lîngă Meteușiu, comit. Alba Inferioară) ni-să scrie că în 27 Maiu a avut loc acolo o frumoasă petrecere dată de comitetul parochial în folosul bisericii. Petrecerea a reușit frumos și ca petrecere și ca venit în folosul bisericii. A luat parte poporul întreg și inteligența din loc, ba și din vecini, și mulți au dăruit sume frumoșele peste taxa de intrare (care era de 70 fil). Anume doli preot Ursa, notarul Cismaș, Gal Iuliu, au dat cîte 10 cor., P. Virvara, Inv. Dion. German și G. Ivașc cîte 5 cor., Ios. Filip, Ioanichie Mărginean, Fr. Tășk, Carol Zudor, Alexa Lasc, Valentin Ivașc cîte 4 cor., Todor Lupșu, Toma Cărbunar, Todor Faur, cîte 3 cor., N. Duduc, G. Pintean, Filimon Pălean, Nic. Vlad și Stefan Ivașc cîte 2 cor., — iar alții sume mai mici. Așa s'a adunat sumă frumoșică, arătînd că credincioșii noștri știu sprigini scopurile sfintei biserici, pentru ce laudă li-să aduce și mulțumită.

Expoziție de vite în Sebeșul de jos. „Reuniunea română agricolă” din comitatul Sibiuului, a cărei suflet e de mulți ani di Victor Tordășianu, — arangează și în anul acesta o expoziție de vite de prăsilă, de data asta în comuna Sebeșul inferior. Comitetul a rugat primăria comunală ca, în înțelegere cu oficiul parochial, să concheme o consfătare a fruntașilor poporului, și să se înțeleagă asupra zilei cînd să țină expoziția și asupra corănelor din cari să se primească vite la expoziție.

Cu aceasta, Reuniunea a ținut în 24 ani decînd e înființată, 21 expoziții de vite de prăsilă, 2 de oi, 1 de lucruri de casă, 5 de poame, 6 de copii, de tot 35 de expoziții. Rod de laudă în viața acestei vrednice Reuniuni.

Un foc îngrozitor în Constantinopol. De-o vreme încoaci nu trece jumătate de an să nu să vestească cîte un foc uriaș în cetatea Impăraților turcești. Și cînd apucă acolo focul, apoi de regulă ia întinderi înspăimîntătoare, ceea-ce vine de acolo, că orașul e vechiu și e încă, în cea mai mare parte a lui, zidit din lemn. Cînd apucă apoi focul aci, las' de nu are ce

prjoli. Săptămîna trecută iară a fost foc mare în partea de oraș unde e palatul de justiție, și în timpîndu-se și un vînt puternic, prjoliul s'a lătit repede și 12 „cartiere” (părți de oraș) au ars până 'n pămînt, de tot au ars 2000 de case!

Să zvonește și aceea că focul a fost pus anume. Ca și cum un suflet de Nero care a aprins Roma pe vremea apostolilor lui Christos, fiindcă era veche și puțin arătătoare, ca s'o poată zidi mai frumoasă, mai măreață, — par'că un astfel de suflet ar fi dînd și Tarigradului foc din jumătate în jumătate de an. Focul pustiește orașul vechiu, dar pe urmă lui să zidește barem ceva frumos nou, modern.

Producția meseriașilor noștri.

»Secția Industrială» a „Reuniunii Economice” din Orăștie aranjează în scop filantropic, Sămbătă, în 15 Iunie n. 1912, o reprezentare teatrală urmată de dans, în sala cea mare dela hotelul »Central» din Orăștie. Bilete de intrare să vind înainte în Librăria dlui S. Bornemisa. Iar sara la cassă, începînd dela 7 și jumătate ore sara.

Program: „Despre femeia română”, disertație de dl Petru Ilieș; — apoi „Idil la țară”, comedie intr'un act de M. Balulescu, jucată de dnii Nicolae Oprișiu, Iacob Herța, Ilie Oancea, Petru Grozav, Iacob Petru Russu; dna Elisabeta Clontea și doarele Mărioara Morar și Marița Vasilca.

După teatru, joc. (Biletele de galerie nu îndreptățesc la intrare în sala de dans).

Cei-ce nau primit invitații să se considere prin aceasta de invitați.

VIJELII CU POTOP pe Valea-Geoagiului.

Geoagiul-de-jos, 11 Iunie 1912.

Onerată redacție! Nu am putut scăpa nici pe aici de vreme năprasnică. Duminecă în 9 Iunie, între orele 1 și 2 după amiază, o cumplită furtună de nori a avut loc asupra citorva sate din cercul Geoagiului, slobozîndu-se asupra lor în ploaie cutropitoare de un ceas! S'au umflat văile și pârăele, prefăcîndu-se în scourgeri turbate. Pe niște hule dela marginea Geoagiului s'a slobozit atîta apă și cu atîta putere, încît oamenii de sub hulă credeau că să potoape lumea. Lui Marian Nicolae i-a dus cîteva lădoaie de grîu și ocucuz. Lui Ioan Zăpodean i-le-a măturat toate nelăsîndu i nici „bnoatele” coapte de Sîmbătă. Tot dela el a mînat puvoiu o mașină de îmblătît (botoza), până în marginea văii, unde a încucat'o în o salcă lăsînd'o aici, căci astfel i-ar fi dus'o!

În partea mai mare a Geoagiului, s'au noroit și grădinile, hotarul, s'au umplut flîntîniile și pivnițele. Iezituri și garduri nu au prea rămas în aretul văii și pârăelor. — Acelaș potop pe Bozeș și mai ales Băcîia. Din Băcîia, cea des cercată, a măturat ca de regulă, cîteva sălașuri și mori.

Între Bozeș și Ardeu fulgerul

a lovit mulțime de arbori. Un arin fu slăiat în partea dela vîrî, iar de pe la mijloc fu prefăcut tot în puzderii, ca lemnușele! De toată minunea.

Pe Valea Homorodului a fost groază și potopenie și mai mare. Oamenii nu-și aduc aminte să fi fost cîndva așa năpaste ca acum. Valea crescuse ca nici-odată, ducînd vite mărunte și vite mari, dărîmînd sălașuri, rupînd garduri și pustiind grădini.

Luni cătră seară s-a văzut altă ploaie strășnică peste Băcîinte și Bulco. — Din Băcîinte și Carpeni să aud vești foarte rele. Să spune cu puvoiu la măturat tot. — Un Curpenar, care ducea un car cu lemne pentru edificarea bisericeii, a fost luat cu totul. Până astăzi nu i-s'a dat de urmă.

— Cînd cu revăsarea Murășului săptămîniile trecute, plugarul Josif Cîsmaș din Gelmar cu primejdia vieții sale, a scăpat din valurile Murășului pe o bătrînă femeie din Cîrna, cu numele Ana Suciu. Fapta vrednică de toată lauda...

Ploile astea torențiale, adecă cu ferbere și „rupere de nori” — cum zic țărani — sunt înse totdeauna locale. Le poți urmări cu ochii cum să desvoaltă, cum să întălesc nori din mai multe părți, cum să amestecă, cum ferb în dungi lungi și negre, de ai jura că sunt bălauri (poporul le și numește) apoi ploaie izbită puternic de să ferească Dzeul! Ploi de acestea totdeauna să pot presimți cu anumite instrumente. Iși au legile lor, pe cari în mare parte le-a băgat de seamă știloța, iar în viitor le va învăța și mai bine. Atunci va prevesti primejdiile de cu vreme, ca oamenii să apuce a să apăra după puteri. G. T.

Asentările, după cum să vestește, vor avea loc în luna viitoare, Iulie. Legea militară e votată, așa prin volnicie, dar e votată, și Maestății Sale puțin îi pasă că cu cinste și omenie s'a votat ori în mijlocul unei luări orbești de cap, numai să-și capete cătanele de lipsă. Are să treacă și prin casa magnaților, apoi primește întărirea Domnitorului și atunci să pornesc asentările.

Muștele columbace, cele atît de primejdioase vitelor cornute (că li-se bagă cu mille în nări și în ochi și în urechi și încep a le suga sîngele până le deschid așa de tare vinele, că vita sîngeră, să invennează și moare), — s'au ivit în comitatul Hunedoarei, în părțile Puliului. Bieții economi nu cutează să-și mai scoată ziua vitele din grajduri, ci acolo le țin închise, ca să fie păzite de roiturile de musculițe. Numai noaptea le pot scoate să le mai pască, iar de e lună frumoasă, să și lucreze cîte ceva cu ele.

Corabie ce era să piară de foc în mijlocul apelor... De mare necaz a dat corabia »Carmania» zilele trecute. Pe cînd să afla în port la Liverpool, a izbucnit foc pe ea. Numai cu mare greutate după lupte de o zi și jumătate, a putut fi stîns focul. Dar pe cînd a scăpat de foc, a dat de val cu spa în vapor a intrat mare cătățime de apăși așa la îngreunat, că sa culcat în o parte și amenința să se scufunde. Atunci sa început lupte contra apelor. Cu pompe puternice s'a lucrat din răspuțeri să azvirle apa din

el, ușurîndu-l și abia l'au putut mîntui de acest al doilea val. Totuși a suferit atît, demult a fost șters din liste vapoarelor ce sînt în folosință, pîn' va fi reparat temelnic.

„Solidaritatea”, însoțirea băncilor noastre românești, — își ține astan adunarea sa generală în Caransebeș, Duminecă în 16 Iunie. Vor lua parte mai mulți directori de bănci. — Din acest privilegiu, un comitet de primire a oaspeților, în frunte cu dl Dr. P. Barbu, pregătesc și un festival (o sărbare cu producții) și excursiuni în jurul Caransebeșului, și pe Dunăre peste Orșova până la Turnu-Severin în România, fiind acele părți tare frumoase, vrednice de văzut.

Dar frumos. Harnicul econom din Sat Chinez, Timu Popovicu a dărînit pe seama sft. noastre bisericici, un policandru foarte frumos, în suma de 356 cor. 60 fil. Dzeu bunul să-i respălătească pentru fapta sa nobilă: Sat-Chinez la 5 Iunie. 1912. V. Radu, preot

Moarte. Ioan Zagrean, lav. conf. gr.-cat. în Cocîu, după un morbo greu și plin de suferințe, a încetat din viață Mercuri în 5 Iunie în etate de 24 ani, — Odichnească! Domnul în pace!

— Nina Csargedin, de Csato văduvă de jude la tablă și membră pe viață a „Asociațiunii” și a altor societăți culturale, a încetat din viață în 4 Iunie după lungi și grele suferințe în al 67-lea an al vieții sale, în Dicioșmartin. A fost înmormîntată în cimiterul bis. gr.-cat. din Tîrgul Murășului. Fie-i memoria binecuvîntată!

Ciocnire de vapoare pe Dunăre, Vineri spre Sîmbătă săptămîna trecută vaporul austriac de călători „Tausig”, venia din T. Severin și voind să facă întoarcere pentru a intra în portul Calafat, a lovit cu foarte mare putere un șlep ungureso, (vas mai mic de dus poveri pe ape) care era încărcat cu porumb și prins în mijlocul Dunărei.

Lovitura a fost atît de tare, încît s'au făcut mari spărturi în cabina și hambarul șleului. Vaporul a fost spart în partea dinainte pe o întindere de 5 metri. Ca prin minune au scăpat dela moarte sigură căpitanul șleului și marinarii cari dormeau.

Fiind peste putință aducerea în portul românesc, vasul a luat direcția pe malul bulgăresc unde a prins la țărni dînd semnale de alarmă. Îndată au sărit în ajutor remorherele (vase de ajutor) cari au luat călători din vapor.

Magazin de praf de pușcă azvîrlit în aer! O groaznică explozie (aprindere) a aruncat în 8 Iunie dimineața în aer magazinul de praf de pușcă din Wöllersdorf (Austria), aprinzîndu-se din picini necunoscute 200 mii kilograme praf de pușcă.

Sentinelele (soldații de vardi) din jurul magazinului au fost uciși, iar pe locul de eserciții militare din apropierea magazinului au fost omorîși, un căpitan, un voluntar și 20 soldați de rînd!

Hangarele (magazinile de mașinile de zburat) dela de pe oîmpul de zbor dela Wisnerneustadt au fost și ele nimicite dimpreună cu toate mașinile ce s'au aflu în ele! Numărul morților este de 30, al răniților întrece sută.

Pagubele se urcă la suma de un milion coroane.

Licitatia zidirii școlii din Cărpiniș (traș Mercurei) are loc acum Duminecă în 3/16 Iunie c.

Licitatia pusă pe a doua Rusalii nu s'a putut ținea, adecă nu a dus la rezultat, și edictul ni-s'a trimis spre publicare de nou pentru ziua de Duminecă, 3/16 Iunie c. Din greșală s'a tipărit în numărul trecut tot datul vechiu (pe a doua zi de Rusalii), ceea-ce prin aceasta rectificăm.

Și atragem luarea aminte a întreprinzătorilor asupra acestei licitațiuni a unei lucrări de 28.000 cor.

POȘTA REDACȚIEI.

Czura Amos în Vulcan. Foia Dtale ne-a venit acum de vre-o 3 ori după oaltă năpoi, sub cuvînt că cei dela poștă nu te știu. De ce nu ne dai strada și numărul casei? Pîn' atunci nu ți mai putem trimite foaia.

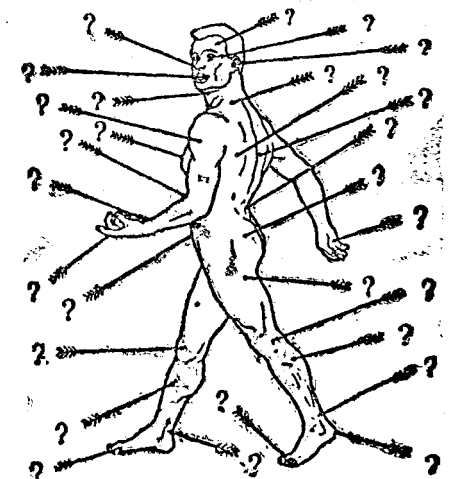
Hîrtie de pachetat petru neguțători

anume foi rămase, coale de tipar rămase, gazete, etc. bune de pachetat, — să află de vînzare la „TIPOGRAFIA NOUĂ” în cătățime mare. Să vinde ieftin! Cu kilogramul sau cu maja metrică.

Să trimită și pe tren, în balle, unde să cere.

Te sagatează?

(340) (Ai dureri?) 20—28

I. Fluidul Elza a lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile repede și sigur, vindecă: reumă (spurg), slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțală, durere de ochi, migrenă și multe nepomocite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără părăche la răgușală, catar, dureri de pept și git și morburii din curen. ori răcăală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distîns și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgirciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistînd. 6 cote franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Noutăți literare

pe cari a le avea pe masa sa, e o cinste pentru ori-ce cărturar român și în a căror cetire află o prețioasă desfătare sufletească, sunt următoarele cărți scoase de „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie:

„Amintiri” de Al. Ciura, un volum de schițe și nuvele care de care mai dulce, plină de simțire îndreptătoare de inimă. Prețul r. 60 fil. și 20 fil. de porto.

„Poemele singurătății”, poezii de Victor Eftimiu, volum mare, preț 2 cor. și 20 fil. porto.

„Almanahul scriitorilor dela noi”, un elegant volum aducând chipul celor mai de seamă scriitori români din Ardeal, Ungaria și Bănat azi în viață, și scrieri pe ales din pe-nele lor. O podcobă pentru ori-ce casă de cărturar român. Prețul 1 cor. 60 fil. trimis franco! (La începutul anului acest op să vindea având la urmă și calendar pe anul de față. Volumele rămase nu mai au acel calendar, ci sunt curat carte literară frumoasă).

Afară de acestea: **toate noutățile literare dela București:** să află la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros). Cereți Catalog, care să trimitte gratis și franco.

Cărți ieftine, populare.

	fil.
Tolstoi: Povestiri morale (S)	30
Creangă: Moș Nechifor-coțcarul	30
„ Amintiri din copilărie	60
„ Povestea l. Harap Alb	30
„ I. Stan Pățitul	30
Bolintinean: Legende istorice	30
Andersen: Povestii alese	30
Florian M.: Paserile noastre, leg.	30
Alexandrescu: Fabule alese	30
Ant. Pan: Povestea vorbii v. I.	30
„ „ v. II.	30
„ „ v. III.	30
Colomb: Istorie pt. copii	30
Stăncescu: La gura sobii, pov.	30
A. Pann: Nastratin Hogea, Arghir	30
„ O șezetoare (znoave, ghicituri)	30
„ Eroii Noștri” istorie cu chipuri I	30
„ Bălăior și Tămăiță, pov. alese	50
Dulcu: Legenda Țiganilor	30
Putlitz: Ce povestește pădurea	30
Andersen: Carte de chipuri	
„ fără chipuri	30
Alexandri: Ostașii noștri, poezii	30
„ Legende	60
„ Dumbrava Roșie	30
G. Craik: Povestiri pt. tinerețe (S)	30
Halima (1001 nopți) vol. I.	30
„ II.	30
Pațaniile l. Telemac (S) v. I.	30
Pațaniile l. Telec v. II.	30
Dragoslav: Facerea inimii	30
„ Povestiri alese (S)	55
„ Povestea copilăriei	30
P. Dulcu: Znoave	30
St. Iosif: A fost odată, pov. versuri	30
„ Ivan Prostul”, pov. rusească	30
Ispirescu: Istoria l. St. cel Mare.	30
E. I. Adam Teatru școl. pt. băieți	30
„ „ „ fete	30
„ Cehov: Povestiri alese	30
„ Foaia Interesantă” vol. I. franco 1.50	
„ vol. II. III. IV. V. VI. franco câte 1.30	

Precum și cârticele de rugă-cini, și alte cârticele populare. Ori-care s'ar cere, să trimit îndată.

Pentru postă să pune cam 5 fil. de una, dacă să cer 1—6 cârticele. Dacă să cer mai multe, nu trebuie pus de postă nimic, căci merg în pachet nerancat și posta să plătește la scoa-terea pachetului.

Nr. 120/1912.

Licitațiune minuendă.

Primăria comunei dă în întreprindere pe calea licitațiunii minu-ende ce să va ținea în 22 Iunie a. c. la orele 10 antemeridiane în sala de ședințe a primăriei comunale lu-crările de clădire ale stăbillimentu-lui electric și a băii de abur.

Prețul strigării conform prelimi-narului 80.660 coroane 82 bani. Vadiu 2000 coroane.

Planurile, preliminarul precum și condițiunile de licitare să pot vedea la primăria comunei în decursul orelor de oficiu.

Oferte în scris să pot înainta până la începerea licitațiunii și sunt a să însușea în sensul Statutului de liferări publice ord. min. de interne Nr. 83000/1907 conform dispoziți-unilor publicării făcute anterior în foaia „Vallalkozók Lapja” din Buda-pesta.

Săliște în 27 Maiu 1912.
(596) 2—2 Primăria comunei.

Nr. 1101/1912.

Licitațiune minuendă.

Primăria comunei dă în întreprindere pe calea licitațiunii minu-ende, ce să va ținea în 22 Iunie a. c. st. n. la orele 11 antemeridiane lucrările de clădire ale batorului comunal.

Prețul strigării 9008 coroane 63 bani. Vadiu 300 coroane.

Planul, preliminarul și condiți-unile de licitare să pot vedea la pri-măria comunei în orele de oficiu.

Săliște în 27 Maiu 1912. Primă-ria comunei.
(597) 2—2

Nr. 312/912

Licitațiune minuendă.

Pentru zidirea unui edificiu în parohia Dăncul mic să va ținea licitațiunea minuendă Duminică în 10/23 Iunie la 10 ore a. m. la fața locului cu prețul de strigare 7220 cor. 32 fileri din prelimina-riul de spese aprobat în acest scop.

Întreprinzătorii cari doresc a licita sunt datori a depune vadiu în bani gata sau hirtii de valoare de 10% dela suma de strigare înainte de începerea licitațiunii.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a conrede lucrarea a-celui minus oferent pe care-l va alege după terminarea licitație.

Condițiunile și planul să pot vedea la subsemnatul.

Orăștie, 19 Mai 1912.

În conțelegere cu comitetul și oficiul parohial.

V. Domșa
protopresbiter.
(594) 2—2

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm prop-rietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de *repa-raturi* de hamuri, șauze, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: Ioan Comă, măestru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu.

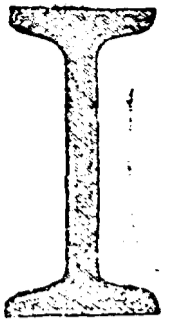
(0) 3—

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; ciment de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; im-pletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (640) tînicșea neagră și țincuită. 10-20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Edict de licitațiune.

Pe baza planului și preliminar-ului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor Arhiepiscopozan sub Nr. 5500/1912 Epitr. comuna bisericească Tămășasa, tractul Orăș-tiei, dă în treprindere prin lici-tație minuendă zidirea bisericei. Licitațiunea să va ținea în 10/23 Iunie a. c. la orele 3 p. m. în casa comunală din Tămășasa.

Prețul de strigare este 13.794 cor. 26 fil. după care sumă lici-tanții vor depune vadiul de 10% în bani gata sau hirtii de valoare.

Oferte în scris nu să iau în considerare, să recere ca licitanții să să presinte în persoană.

Din materialul brut comuna bi-sericească dă: psatra, năsipul, cără-mida, precum și cărăușile de lipsă până la Orăștie și retur.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea, aceluia dintre minus o-ferenți în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese să pot vedea la oficiul parohial.

Tămășasa, din ședința comite-tului parohial ținută la 13/26 Maiu 1912

Octavian Andrei
președinte

Ioan Onescu
notariu

vidi: Vasile Domsa
protopresbiter

(595) 2—2

Compactor român

executînd lucrări de compactorie, dela cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pen-tru bibliotecă, broșuri, proto-coale pentru cancelarii, cărți de bănci legate în pinză, piele ori molicșchin, trainic și fin, cu vige-nete simple ori aurite, —

— avem la Orăștie! Recoman-dăm celor ce au bibliotecă private ori a societăților, să se adreseze pentru compactarea cărților din ele, dlui Petru Ilieș, compactor în Orăștie. (0) 1—

Cele mai bune călcie de gumm sunt călcieile:

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare” societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înfin-țată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, con-tra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigu-rare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, pre-cum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospective, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legă-turi — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”. Sibiu—Nagyszeben, — Edificiul „ALBINA”.

(419) 10—28

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mâna întâie, — îmi face cu putință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate. exclusiv din Ardeal, — p. lângă prețurile cel mai ieftine!

Am o probă când ai la un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 6—50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

VINURI

vechi și noi — de vânzare!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEĂ**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil.,

Roșu 92 fileri.
Siller 62 fil.
Carbenet 100 fileri.

Vin u din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 160
Rachie de comină, specialit. „2”
Rachie de drojzii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să experează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumutez pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantz.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 15—25

Legături de vătămătură

cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.

Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atirător.

(293) 24—52

Gummi clorap pentru vire umfate.

Picioare și mini măestrite pe samaștași (tălași).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cel crescuti strimb precum și ori-ce articli de hysă la

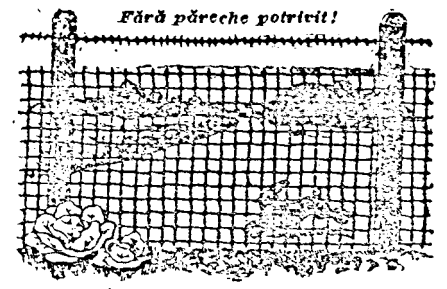
Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cerea mai mderne principi cu prepari favorabile de fabrică.

I. Keleti, fabr. c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.

Budaposta, IV. Koronaherez. a. 17. vldi
— Trimis catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

(518) Ușor de manuat! 11—20

Numărate scrisor de mulțumită adeverec că

Țesutura de drot „HUNGARIA”

o neîntrecută, distinsă!
Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult
Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funti de drot și de garduri de drot în

Budaposta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.
— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Greșală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la impunsături și junghieri prin spate și prin oase, folosește în loc de

Reparatorul Kriegner

ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morburii provenite din curent, să folosească imediat

Reparator-ul lui Kriegner, care să prepără numai în

Apoteca **KRIEGER**, Budaposta, Kálvin-tér,

și de aci e a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimis franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.

E leac mai bun ca toate spiriturile sărate. După o singură frecare alină și stinge durerca.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó
Orăștie (Szászváros).
(572) 6—

Sfat și ajutor!

Celor ce sufăr de ardere de stomac, pedeci de mistuire, infundare, și de boalele legate de acestea, le aduc leacul

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY nainte

Picăturile „Marlazell”.
Să afli în apotec. 0 sticlă LGO, cor. încă 90 fil. 6 sticle cor. 5.30, 3 sticle mari cor. 5.30. Bani trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca **G. Brády** la „Regele Ungar”,

Wion I. Fleischmarkt 2., Depot. 5-

Fii atenți la marca de acutire care reprezintă pe Sra. Maria Gela Mariazell, pe pachetarea roșie și subscrisura ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă.
(503) 8—25.

Tîrgul dela Săliște!

Prin aceasta să aduce oficios la cunoștință că

tîrgul de primăvară

al comunei Săliște (comit. Sibiuului) din anul acesta, cu abateri dela ordinea de până acum, să ține pe cum urmează:

Tîrg de oi și porci, Marți în 11 Iunie 1912.

Tîrg de cai și vite cornute, Mercuri în 12 și Joi în 13 Iunie.

Tîrg de mărfuri, Vineri în 14 Iunie.

Săliște la 24 Maiu 1912.
(598) 2—3 **Primăria comunală.**

Stîngini de vîndut.

În 17 Iunie a. c. la 10 oare să vînd la Cârna (Maroskarna) din padurea foștilor iobagi „Groși”, la fața locului, 76 stîngini lemne de fag, prin licitație.

Prețul strigării 12 cor. de stîngin.

Liferarea să poate începe cu 1-a August.

La oameni cunoscuți să dau și pe așteptare. (592) 2—3

Calfă tineră

pentru prăvălie de fer și specherie, — fiind liber, caută loc. Adresa o dă Administrația foii. (601) 2—2

Doi învățăcei

să primesc în prăvălia subscriului, prăvălie bine asortată cu toate soiurile de mărfuri!

Învățăcei pe lingă limbă maicei să știe și cea maghiară

Ioan Manovicu
comerciant în Abr. (Abrudbánya)
(599) 2—3

Un învățăcel de prăvălie

afli aplicare imediată în prăvălia de mărfuri mixte a subscriului:

Daniil Radivojevitș
(592) 2—3 comerciant în Bozovics.

Învățăcel de prăvălie,

avînd 2—3 clase gimnaziale, reale ori civile, — să primește numai decit în prăvălia de manufactură a subscriului:

Ioan Lăzăruiu,
(591) 2—3 comerc. Orăștie (Szászváros)

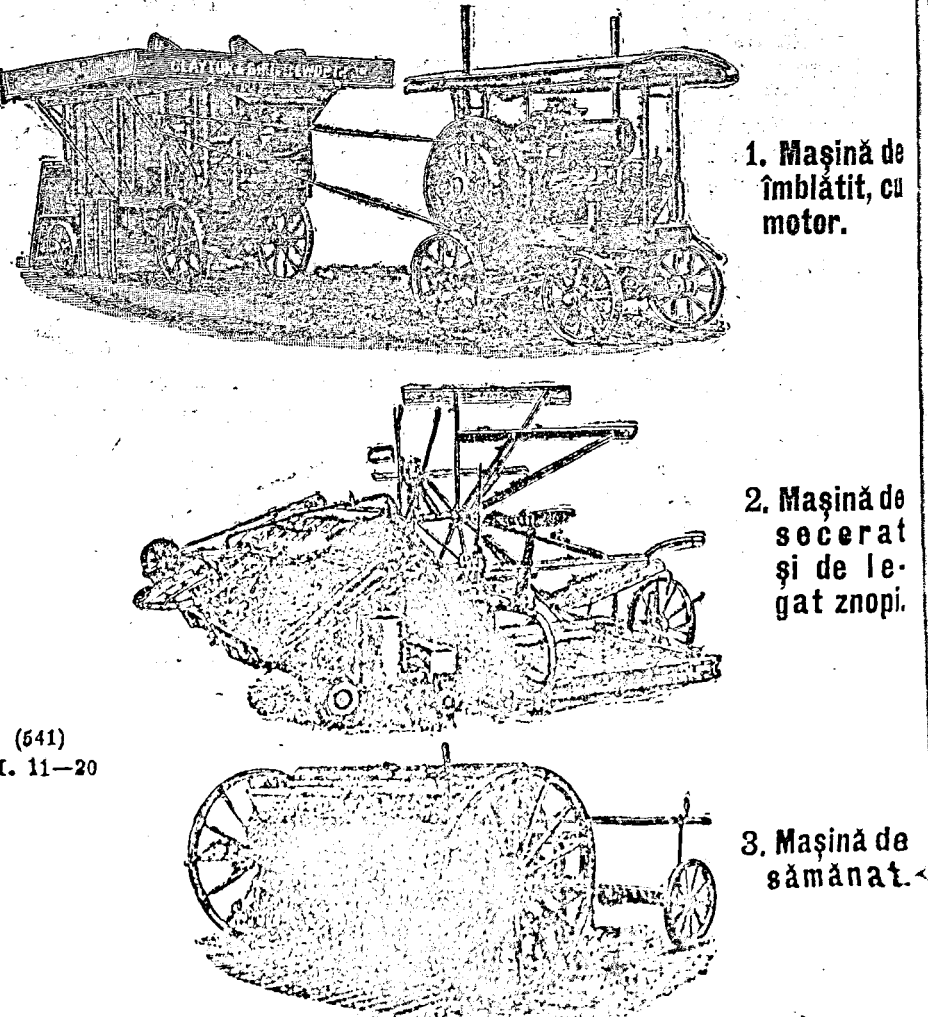
Se afli de vânzare

1 ușe de prăvălie cu roletă de fer. — 1 galantar cu roletă de fer. — Arangiament de prăvălie, pulturi, ferestri etc. în stare de tot bună. — 1 omnibus pentru 8 persoane, puțin folosit (cor. 200).

Informațiuni dă:

Lefkovits Armin
Orăștie, (Szászváros)
strada Promenăzii Nr. 12.
(600) 2—2

Mașinile vestitelor firme: Glayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

1. Mașină de îmblătît, cu motor.

2. Mașină de secerat și de legat znopi.

3. Mașină de sămănat.

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!